

Kutnohorská pátračka byla jednou ze čtyřiceti četnických pátracích stanic. Během její téměř patnáctileté existence se na ní vystříдалo padesát četníků a čtyři služební psi. Jakožto kutnohorský rodák jsem se rozhodl zpracovat jakousi kroniku této pátrací stanice, kterou vydalo pod názvem Kutnohorská pátračka na stopě nakladatelství Pragoline. Kniha formou literatury faktu popisuje případy kterými se kutnohorská pátrací stanice zabývala.

Tento příspěvek je sestaven z povídek z výše uvedené knihy, které jsou věnovány čtveřici služebních psů, kteří byli neodmyslitelnou součástí pátracích stanic.

Služební psi četnické pátrací stanice Kutná Hora

Ada, německý ovčák, 1929-1933

Blanka, německý ovčák, 1934-1938

Kolba, německý ovčák, 1938-1941

Alma, německý ovčák, 1941-1942

Adin úspěch

Výnos ministerstva vnitra č. 73.481/13 ze dne 15. listopadu 1927, který se týkal zřízení pátracích stanic stanovil: „Na četnické stanici v místě stanice pátrací budiž zařazen vůdce se služebním psem ať erárním nebo vlastním. Jeho obchůzková služba budiž upravena tak, aby byl pátrací stanici vždy co nejdříve k dispozici pro služby se služebním psem a aby vypomáhal pátrací stanici při pracích kancelářských v případě potřeby.“

Jelikož na četnické stanici v Kutné Hoře nebyl žádný z četníků vůdcem služebního psa, rozhodl velitel četnického oddělení v Čáslavi kapitán Stiburek o přemístění vůdce služebního psa strážmistra Josefa Oplištila s erárním služebním psem Adou z četnické stanice v Čáslavi na četnickou stanici do Kutné Hory, aby byl tamní pátrací stanici kdykoliv k dispozici.

V sobotu 25. února 1928 časně ráno ohlásil telefonicky velitel četnické stanice Konárovice vrchní strážmistr Václav Falta, že v noci z pátku na sobotu se neznámý pachatel vloupal do místního konsumu. Do Konárovic okamžitě vyrazila na motorovém kole hlídka pátrací stanice ve složení řidič strážmistr Václav Sainer, strážmistr Jaroslav Oppelt s fotografickým přístrojem a daktyloskopickou soupřavou a v postranním vozíku strážmistr Oplištil se služebním psem Adou. Na místě činu se od vrchního strážmistra Falty dozvěděli, že neznámý pachatel nejprve omráčil psa majitele domu, aby nerušil svým štěkotem. Poté vymáčkli okenní tabule u oken ze zahrady a do v krámě odcizeného koše naskládal velké množství zboží. Způsobeným hlukem však

vzbudil Josefa Ch., bydlícího v domě, který zalarmoval sousedy. Zloděj byl občany vyplašen a na útěku zanechal pod okny v zahradě část odcizených věcí. O případu byla ihned vyrozuměna místní četnická stanice.

Zatímco strážmistr Oppelt pořizoval fotografie místa činu a zajišťoval stopy, strážmistr Oplištil, doprovázený konárovičským strážmistrem Josefem Krejčím, uvedl Adu na stopu. Ada sledovala stopu pachatele, která vedla oklikou z obce do lesa, přes les na druhou stranu obce a poté zpět do Konárovic a zastavila se u jednoho z domů. Dle sdělení strážmistra Krejčího se jedná o obecní dům, v němž bydlí rodina potulného harmonikáře Kovaříka.

Na výzvu četnické hlídky však otevřely tři malé děti, které sdělily, že jsou samy doma, neboť rodiče šli na sobotní trh do Kolína. Motorové kolo se strážmistry Sainerem a Krejčím proto vyrazilo do Kolína, kde četnická hlídka na náměstí zatkla 22letého Karla Kovaříka, který byl přivezen na místo činu.

Eskortovaný muž byl nejen vyštěkán Adou, ale byl usvědčen i útržkem tkanice, kterým uvázl v okně a jenž mu chyběl na nedošňované botě, a dále stopami obuvi na místě činu a v jeho blízkosti. Karel Kovařík byl dodán spolu s usvědčujícími důkazy do vazby okresního soudu v Kolíně pro přestupek krádeže podle § 460 trestního zákona.

Obyvatelé Konárovic s povděkem hodnotili rychlost objasnění činu přispěním služebního psa Ady a motorového kola, což redaktor Posázavského kraje prezentoval jako doklad odůvodněnosti nedávného zřízení pátracích stanic.

Okresní četnický velitel František Němec, čerstvě povýšený po absolvování školy pro výkonné důstojníky do hodnosti poručíka výkonného, pochvalný článek vystříhl a nalepil do památníku okresního velitelství a Adě přinesl jako pochvalu špekáček.

Přípisem ministerstva vnitra čís. jedn. 23.188/13 ze dne 14. listopadu 1928 byly stanoveny podrobnosti pro zřizování bud a výběhů na četnických stanicích, na nichž jsou trvale zařazeni erární služební psi. Boudy měly být zhotoveny dle přiložených obrázků z hoblovaných prken s pultovou odnímací střechou a natřené roztokem karbolínu. Kotce o rozměrech 2 x 2 m měly být zhotoveny ze čtyř 1,8 m vysokých sloupků zhotovených z železné roury o průměru 33 mm nebo z uhlového železa 10 mm silného, obehnaných pletivem z pozinkovaného drátu 2,8-3 mm silného (oka pletiva o velikosti 5 x 5 cm) a jednokřídlými dvířky o rozměrech 0,8 x 1,8 m se zámkem na trnový klíč. Kotce měly být zřizovány pokud možno stranou frekvence. V případě, že pro ně nebylo dosti místa, měly být zřízeny pouze boudy, u nichž byl služební pes uvázan na řetízku upevněném druhým koncem v kolíku zaraženém do země blízko boudy. Přípis v závěru ukládal zaslat rozpočet na zbudování kotce a boudy, vyžádaný od místních živnostníků ke schválení ministerstvu vnitra.

Okresní velitel poručík výkonný Němec po seznámení se s přípisem okamžitě rozhodl o zbudování nového výběhu a boudy pro Adu i přes to, že v něm bylo uvedeno, že: „stávající boudy a kotce nebudtěž, pokud vyhovují vyměňovány ani podle směrnic těchto předělávány.“ Dle názoru pana okresního však dosavadní bouda pro jejich Adu nevyhovovala. Ada si přece zaslouží příbytek odpovídající jejím kvalitám...

Blanka na stopě

Od počátku třicátých let byla na kutnohorském Hrádku škola četníků na zkoušku, spadající pod doplňovací oddělení zemského četnického velitelství v Praze. Během roku se zde vystřídaly dvě padesátky adeptů o četnické povolání. Mezi instruktory uvedené školy patřili i staří praktici,

velitel kutnohorské pátrací stanice vrchní strážmistr Eidlpes a velitel místní četnické stanice vrchní strážmistr Josef Chyba. V sobotu 23. února 1935 se v hotelu Zlatá husa od 20 hodin konalo rozloučení absolventů školy, při němž hrála Hornická hudba města Kutné Hory. Studující četníci totiž byli přínosem zejména pro místní obchodníky. Pro vdavek chtivé dívky již tak vhodnými partii nebyli, poněvadž až po absolvování školy se stali definitivními četníky a museli se zavázat ke čtyřleté službě u četnictva. Teprve až poté mohli požádat zemského velitele o udělení povolení k sňatku. Mezi kutnohorskými děvčaty byl posluchač četnické školy označován jako ten, co nemůže milovat...

V pátek 1. března 1935 nastoupilo do školy dalších padesát četníků na zkoušku. V neděli 3. března 1935 ráno byl četnickou stanicí Plaňany vyžádán příjezd pátrací stanice se služebním psem k případu vloupání do statku Josefa Nováka ve Vrbčanech.

Podmínky vyžadování služebních psů byly stanoveny již počátkem dvacátých let a vycházely ze zásady, že pes by měl být rekvirován a vyslán do 50 hodin od spáchání činu, v důležitých případech, kdy bylo možno předvídat zdárný výsledek. V žádosti měly být uvedeny následující údaje:

- a) Jaký trestný čin, kde a kdy byl spáchán.
- b) Zdali na místě činu byly zanechány stopy nebo předměty, které by pes mohl očichat.
- c) Byly-li stopy zajištěny, či byly-li porušeny nebo zahlazeny, jmenovitě snad tím, že místo bylo hojně obecenstvem navštíveno.
- d) Bylo-li veřejnosti zatajeno, že bylo žádáno o vyslání služebního psa.

Po příjezdu na místo bylo od velitele plaňanské stanice praporčíka Čabouna sděleno, že pachatelé, kteří byli nejméně dva, po přezení zdi do dvora ukroutili visací zámek u komory. Dle sdělení poškozeného statkáře odnesli 19 krabic cukru po 5 kilogramech a kamenný hrnec sádla.

Blanka byla svým vůdcem štábním strážmistrem Krulišem uvedena na stopu, kterou sledovala polními cestami až do 9 kilometrů vzdálené Přebozi ke mlýnu Antonína Balšánka. Zde se zastavila u sušárny na sadě a začala štěkat. Uvnitř sušárny byly nalezeny odcizené potraviny, zabalené ve třech pytlích. Bylo jasné, že pachatelé činu si zde svůj lup přechodně uschovali a že si ho přijdou vyzvednout.

Jelikož byla v obci právě svatba, nikdo z obyvatel si příchodu četníků nevšiml. Četníci z pátračky a z plaňanské stanice se ukryli v okolí mlýna a dočkali se. Až o půl třetí ráno zatkli dva muže: dělníka Jana Holuba z Přebozi a jeho švagra Jana Nováka, dělníka z nedalekých Bošic. Oba zatčení byli natolik překvapeni, se k činu doznali a prozradili četníkům i jméno třetího společníka Josefa Balšánka ze Žabonos. Balšánek byl zastížen spící doma.

Při sečtení váhy odcizených potravin bylo zjištěno, že měly dohromady 126 kilogramů, neboť kameninový hrnec s vepřovým sádlem vážil celých 31 kilogramů. Všichni tři pachatelé byli dodáni do vazby okresního soudu v Kouřimi.

Dopadený škůdce

Počátkem března 1938 postihla kutnohorskou pátrací stanici nemilá událost. Služební pes Blanka, ač byla naprosto zdravá, byla z ničeho nic stížena srdeční mrtvicí a uhynula. Strážmistr Bohumil Šivr byl vyslán na desetidenní kurz do pyšelského ústavu, kde mu bylo přiděleno štěně německého ovčáka se jménem Kolba.

K poslednímu červnu 1938 byl penzionován zástupce velitele pátračky štábní strážmistr Alois

Novák.

Ráno 3. července 1938 byl četnickou stanicí Záboří nad Labem telefonicky vyžádán služební pes pátrací stanice ke spolupátrání po pachateli zlomyslného poškození cizího majetku v Habrkovicích, konkrétně sazenic okurek se způsobenou škodou 5000 Kč.

Služebním automobilem Škoda, řízeným strážmistrem Schanem, byl na místo dovezen praporčík Rudolf Hubený jako velitel hlídky a strážmistr Šivr s Kolbou.

V noci byly na poli o velikosti jedné měřice, ke škodě rolníka Ladislava Marečka z Habrkovic, vytrhány neznámým pachatelem sazenice okurek. Poničené pole bylo značně pošlapáno.

Kolba byla uvedena na stopu a vedla po ní četnickou hlídku z pole poškozeného, polní cestou do Habrkovic, až ke vratům kůlny rolníka Jaroslava Olexe a po otevření kůlny až na dvůr jeho statku. Délka vypracované stopy činila zhruba 500 metrů. Výsledkem rolníka Olexy bylo zjištěno, že žije s rolníkem Marečkem v nepřátelství a svůj čin spáchal v zášti k němu.

Jaroslav Olexa byl četnickou stanicí Záboří nad Labem udán okresnímu soudu v Kutné Hoře pro zločin veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85 trestního zákona.

Alma

Padesátým a posledním četníkem, který na kutnohorské pátračce sloužil, byl strážmistr Bohumil Boháč. Nastoupil 1. prosince 1941 na místo psůvoda se služebním psem, německým ovčákem Almou, se kterým právě ukončili kurz v Pyšelích. Alma měla svoji premiéru 14. prosince 1941 ve Chotusicích, kde došlo během noci k vloupání do hostince Josefa Douděry.

Na telefonické vyžádání četnické stanice Čáslav k případu vyjela automobilem Tatra hlídka pátračky pod velením praporčíka Votruby, složená ze strážmistrů Boháče a Ramajzla a služebního psa Almy.

Od velitele čáslavské stanice vrchního strážmistra Antonína Smolíka se na místě činu dozvěděli, že neznámí pachatelé rozbili okenní sklo u kuchyně, kterým se snažili vniknout do hostince. Byli však jeho majitelem vyplašeni a utekli, aniž by stačili cokoliv odcizit.

Na místě byly nalezeny stopy gumových podrážek, které praporčík Votruba zajistil odlitím do sádry. Alma, uvedená na stopu, ji sledovala zahradou a dále po okraji lesa až k obci Jakub, kde stopa skončila u místního románského kostela.

Obhlídkou kostela bylo podle stejných stop gumových podrážek zjištěno, že se do něj pronásledovaní pachatelé vloupali. Vlezli na kůr kostela, kde uřízli provaz od zvonu, na němž se spustili dovnitř kostela. Tam vylomili dvířka u svatostánku, vyjmuli monstranci, která zůstala bez poškození pohozena na zemi. Na skle monstrance byly nalezeny a zajištěny slabé otisky prstů.

Od kostela Alma sledovala stopu po silnici do Církvice a dále směrem na Čáslav, kde byla zadržena dvojice mužů, v nichž byli zjištěni potulní brusiči Jaroslav Vondra z Čáslavi a Josef Fanta z Běstvíny. Jaroslav Vondra byl z obou činů usvědčen podle gumových podrážek. Oba pachatelé byli dodáni do vazby okresního soudu v Čáslavi, kde byli vyfotografováni a byly jim odebrány otisky prstů.

Při zkoumání na Ústředním četnickém pátracím oddělení v Praze bylo zjištěno, že otisk prstu zajištěný na monstranci jakubského kostela je od pravého ukazováku Josefa Fanty.

Počátkem roku 1942 obdržely všechny četnické pátrací stanice rozkaz velitele Ústředního četnického pátracího oddělení podplukovníka Oldřicha Pinkase čís. jedn. 607/42 ze dne 2. ledna 1942, na základě kterého měli velitelé jednotlivých pátracích stanic zpracovat aktuální

seznamy příslušníků četnických pátracích stanic. Stav kutnohorské pátrací stanice byl podle spisu čís. jedn. 39 int./1942, podepsaného praporčíkem Hubeným, ke dni 13. ledna 1942 následující:

praporčík Rudolf Hubený - pověřen vedením pátrací stanice

praporčík Rudolf Votruba - zástupce

štábní strážmistr Rudolf Poskočil - pomocná síla

štábní strážmistr Jindřich Stehlík - kancelářský pomocník

štábní strážmistr Antonín Kuchinka - pomocná síla

štábní strážmistr Ladislav Dvířka - kancelářský pomocník

štábní strážmistr Josef Kudlík - kancelářský pomocník

štábní strážmistr Josef Borecký - fotograf

štábní strážmistr Jaroslav Pospíšil - fotograf

štábní strážmistr Alexander Carbol - pomocná síla

štábní strážmistr Otakar Chaloupka - pomocná síla

štábní strážmistr Jan Boček - pomocná síla

štábní strážmistr Václav Krejčí - pomocná síla

štábní strážmistr Bohumil Šivr - pomocná síla

štábní strážmistr Emil Lacina - pomocná síla

štábní strážmistr Karel Löffelman - I. řidič služebního automobilu

strážmistr Josef Vachek - I. řidič služebního automobilu

strážmistr Jaroslav Vašák - pomocná síla

strážmistr František Ramajzl - II. řidič služebního automobilu

strážmistr Bohumil Boháč - psovod

Potulní brusiči a zločinci z povolání Jaroslav Vondra a Josef Fanta, vypátrání služebním psem Almou, byli na základě zanechaných stop, způsobu provedení a věcí nalezených u nich při domovních prohlídkách usvědčeni z řady krádeží vloupáním spáchaných v měsících listopadu a prosinci roku 1941 v okresech Čáslav a Ledec nad Sázavou.

Byli eskortováni ke kutnohorskému krajskému soudu, kterému byli udáni pro řadu zločinů krádeže.

JUDr. Michal Dlouhý